

1. Опис границе плана

План обухвата постојеће гробље и околне парцеле планиране за проширење, односно к.п. бр. 1363, 1368, 1373/1, 1373/2, 1373/3, 1373/4, 1373/5, 1379/1, 1379/3, 1379/4, 1379/5, 1379/6, 1379/8, 1380, 1390/1, 1390/2, 1389/2, 1389/3, 1374/1, 1374/2, 1374/3, 1375, 1367, 1366/2 (део), 1355 (део - пут), 1364 (део) и 1388 (део).

Све катастарске парцеле у обухвату плана припадају катастарској општини Шавране.

Граница планског подручја, приказана у графичком прилогу може се сматрати прелиминарном. Коначна граница планског подручја дефинисаће се у фази израде Нацрта плана.

Површина обухвата Плана је око 1,36ха.

2. Извод из планских докумената вишег реда

Просторни план града Крушевца

Просторни план Града Крушевца (Службени лист града Крушевца, бр.4/2011) у коме се наводи да планирањем треба постићи бољу организацију, уређивање, одржавање и функционисање гробља на целој територији Града Крушевца и оптималну искоришћеност простора и опремљеност потребном комуналном инфраструктуром, као и да се у свим сеоским насељима могу планирати проширења гробља и изградња нових уколико се за то укаже потреба.

Насеље Шавране у мрежи насеља представља примарно сеоско насеље полузбијеног типа и административно припада К.О. Шавране (површина атара 482ха) и Месној заједници Горњи Степош.

Планом организације гробља на подручју Града Крушевца треба постићи бољу организацију, уређивање, одржавање и функционисање гробља на целој територији, као и оптималну искоришћеност простора и опремљеност потребном комуналном инфраструктуром.

У наслову *Сеоска гробља* - за сва сеоска насеља могу се планирати проширења гробља и изградња нових уколико се за то укаже потреба. За новопланирана гробља и проширења постојећих, планирати приступне саобраћајнице и обезбедити прикључке на комуналну инфраструктуру.

У поглављу Правила уређења и грађења, тачка 4.3.4. Правила уређења и правила грађења за гробља, дефинисана су општа правила уређења и то:

„Простор намењен за гробље одређује се планом детаљне регулације и то за најмање 50 година код изградње новог гробља, а за најмање 30 година код проширења постојећег гробља...

Димензионисање гробља врши се према броју потребних гробних места, а на основу података о стопи смртности и дужини обавезног почивања (узимајући у обзир гравитацијско подручје) и бруто површине једног гробног места је од 4 до 16м².

Гробље чине површине за сахрањивање, саобраћајнице и стазе, простор за комеморације, сервисне функције одржавања и управљања гробљем, зеленило ...“

Простор за гробље мора да задовољи одређене критеријуме, односно терен мора да буде оцедан и стабилан, без превеликих нагиба и задржавања површинске воде; да буде

изван токова подземних и надземних вода, изван водозаштитних и плавних подручја, као и изван зона заштићених делова природе и подручја шума; ниво подземне воде минимално 50цм испод најниже коте гроба, а за свако ново гробље обавезно је геолошки елаборат, којим се доказује повољност изабране локације. Свако гробље мора имати зелене површине, које износе најмање 10% површине гробља.

У делу правила грађења одређене бруто димензије једног гробног места и износе најмање 110х240цм, двогробног 200х240цм, растојање између гробова је минимално 40цм, а гробна поља су ограничена главним стазама.

Поглавље 5. Имплементација плана, у делу Смернице за израду урбанистичких планова и других развојних докумената, разрада Просторног плана врши се плановима детаљне регулације за проширења постојећих гробља и планиране комуналне објекте. Једно од приоритетних планских решења и пројеката у области комуналне инфраструктуре је „проширење постојећих и изградња нових гробља у насељима где постоји потреба...”

Према попису из 2022. насеље је имало 587 становника и 208 домаћинстава, са просечно 2,8 члана по домаћинству, а просечна старост становништва је 44,9 година. Становништво се претежно бави прерађивачком индустријом, трговином и пољопривредном производњом.

Извод из ППГ Крушевца

3. Опис постојећег стања, начина коришћења простора и основних ограничења

Положај и природне карактеристике подручја

Шавране је сеоско насеље југозападно од Крушевца, на удаљености око 11 км на правцу државног пута IB реда бр.38 (Крушевац (Макрешане) – Блаце – Белољин), смештено на левој долинској страни реке Расине и дуж главног путног правца, на надморској висини од 191 до 255 м. Приступачност околним насељима обезбеђена је преко Општинског пута бр. 34 (Шавране – Мешево, дужине 3+710 км).

Основне карактеристике терена опредељује положај у долини реке Расине, на језерским и речним терасама, које чине углавном шљункови и пескови, лапорци и глине. Површински водоток река Расина, припада сливу Западне Мораве и спада у водоток I реда, протиче јужним и југуисточним делом атара, према североистоку, где је заступљено плодно земљиште, алувијум и смоница средње дубока.

У близини потока Шавранац налази се извор минералне воде, на око 1,5 км десно од државног пута, који је делимично каптиран у виду чесме и са минималним садржајем минерала (само SiO_2). Вода се јавља из миоплиоценских седимената који плитко залежу преко палеозојских метаморфита, са немерљивим протицајем на самоизливу и температуром воде 10-15⁰ C.*

Основне карактеристике терена опредељује положај у долини реке Расине, на језерским и речним терасама, које чине углавном шљункови и пескови, лапорци и глине. Површински водоток река Расина, припада сливу Западне Мораве и спада у водоток I реда и представља најзначајнији водоток на територији Крушевца, тако да је заступљено плодно земљиште, претежно смоница средње дубока.

Постојеће гробље се налази у југозападном делу насеља Шавране, и прикључено је на Државни пут IB реда преко некатегорисаног пута.

На основу доступних карата сеизмичких хазарда, територија града Крушевца у целини припада зони 8° MCS, што означава условну повољност са аспекта сеизмичности и зону са умереним и условно повољним степеном угрожености и средњом вероватноћом појаве потреса.

Климатске карактеристике:

Према доступним подацима за метеоролошку станицу Крушевац, просечна годишња температура ваздуха износи око 11,4^o C, најхладнији месец је јануар са средњом температуром од 0,2^o C, а најтоплији јул са 21,8^o C, што клими Крушевца даје обележје умерено континенталног типа, са израженим годишњим добрима. Годишње количине падавина су релативно мале (средња годишња сума 628,1 мм), тако да је на овом простору заступљен континенталан плувиометријски режим. Највећу частину јављања у току године имају тишине, а најчешће је заступљен јужни ветар.

Општа процена погодности терена и природних карактеристика је да подручје плана, нема значајнијих ограничења. За потребе планирања, обзиром на планирану намену, а ради упознавања стабилности и хидролошких карактеристика терена, неопходно је извршити претходна хидро - геолошка испитивања предметне локације.

Начин коришћења простора

У обухвату плана је простор постојећег гробља, које је у потпуности изграђено без могућности организовања било каквих приступних стаза и слободних површина и јасно дефинисаних гробних поља.

У оквиру гробља је изграђен објекат за одржавање помена. Приступ гробљу обезбеђен је преко некатегорисаног пута.

Начин коришћења простора - постојеће стање

Основна ограничења

На основу Елабората геотехничких услова проширења гробља на више катастарских парцела око постојећег гробља у КО Шавране, урађеног од стране Предузећа за геолошка истраживања, "GeoProjekting" Ниш бр. 02-11/25:

- са инжењерско - геолошког аспекта испитивани терен представља стабилну и повољну средину за грађење, јер нема појава инжењерско - геолошких нестабилности;
- са хидрогеолошког аспекта, а по својој функционалности, истраживану микролокацију изграђују хидрогеолошки изолатори;
- генерално постоје сви повољни геотехнички услови за проширење гробља на више катастарских парцела око постојећег гробља у КО Шавране.

4. Општи циљеви израде плана

Општи циљ је решавање проблема недостатка простора за сахрањивање насељеног места Рибаре. Потребу за израдом овог Плана условила је чињеница да су капацитети постојећег гробља попуњени, па је неопходно резервисати и уредити одговарајућу површину за проширење гробља, комунално опремање и уређење предметне локације у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09,

64/10, 24/11, 121/12, 42/13 - Одлука УС, 50/13 - Одлука УС, 54/13 - Решење УС и 98/13 - Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21, 62/2023 и 91/25) и другим прописима који регулишу ову комуналну делатност.

Овај План представља плански основ за уређење сеоског гробља и за решавање имовинских односа у поступку прибављања земљишта и утврђивања јавног интереса.

Циљеви израде Плана огледају се у:

- дефинисању површина и објеката јавне намене;
- организацији, опремању и уређењу површина у складу са посебним условима и критеријумима заштите и одређивању детаљне намене површина и објеката;
- дефинисању урбанистичких параметара, правила уређења и грађења;
- дефинисању услова за изградњу саобраћајне комуналне инфраструктуре;
- стварању планског основа за решавање имовинских односа и утврђивање начина спровођења.

5. Планирана претежна намена површина, предлог основних урбанистичких параметара и процена планиране бруто развијене грађевинске површине

Концептуални оквир планираних намена произилази из постојећег начина коришћења предметне локације, односно постојећег гробља и плана вишег реда (ППГ Крушевца, Службени лист града Крушевца, бр.4/2011), који представља плански основ за израду. На основу Просторног плана града Крушевца, тамо где се укаже потреба, може се планирати проширење постојећег гробља или изградња новог, израдом одговарајућег урбанистичког плана.

Планирана претежна намена за подручје Плана јесте комунална делатност – гробље, односно проширење сеоског гробља на катастарске парцеле које су у непосредном контакту са постојећом локацијом гробља, као и уређење јавних површина и опремање гробља одговарајућом комуналном инфраструктуром, заштитним зеленилом минимално 10% укупне површине гробља и др. пратећим објектима.

Димензионисање гробља, код проширења постојећег гробља, прорачунава се за најмање 30 година, са могућношћу уређења у фазама.

Предлог основних урбанистичких параметара

Гробља

Гробље чине површине за сахрањивање, зеленило, приступне стазе, простор за комеморације и сервисне функције одржавања и управљања гробљем.

У оквиру гробља може се планирати део за посебне врсте укопа и друге верске конфесије.

Објекти у оквиру гробља

Изградња нових објеката, спратности П, а у функцији основне намене простора је дозвољена, у складу са потребама корисника простора.

Све грађевине које се изводе за потребе гробља морају бити комунално опремљене.

Простор за сахрањивање

Димензионисање гробља врши се према броју потребних гробних места, а на основу података о стопи смртности и дужини обавезног почивања (узимајући у обзир гравитационо подручје) и бруто површине једног гроба (око 6 м²). Прорачуном је утврђено да је, за наредних 30 година, број потребних гробних места око 300.

Однос једноструких, двоструких и троструких гробних места планирати у приближном односу за једноструко гробно место од 8-10%, за двоструко гробно место од 75-80%, за троструко гробно место од 12-15%.

Опрема слободних површина

У оквиру гробног поља, нарочито уз стазе са зеленилом или на мањим поплочаним проширењима, планирати потребан мобилијар (клубе, корпе за увело цвеће и друге отпатке и сл.). Обавезно планирати чесме.

Опрема слободних површина детаљно ће се разрађивати главним пројектима партерног уређења гробних поља.

Гробље може бити ограђено. На колским и пешачким прилазима планирати капије које се могу закључавати. Ограда може бити жичана са зеленилом, или са зиданим парапетом и стубовима, обликована према традиционалним елементима локалне архитектуре.

Процена планиране бруто развијене грађевинске површине

Процена бруто развијене грађевинске површине урађена је на основу планиране намене у складу са планираним урбанистичким параметрима.

У оквиру граница Плана, формиране су три урбанистичке зоне.

Приказ површина у оквиру планираних намена

Ознака зоне		Планирана намена	Површина (м ²)	Површина (%)
А	А.1	Постојеће гробље	5293.30	95.6
	А.2	Планирано проширење	7754.83	
Б		Саобраћајне површине	601.59	4.4
Укупно			13649.72	100

Зона А.1 - постојеће гробље, основна намена је простор за сахрањивање, који је организован кроз гробна места. У оквиру гробља изграђен је објекат за испраћај са простором намењеним за одржавање помена. Просторне могућности и начин организовања постојећих гробних места је такав да онемогућавају предузимање посебних мера којим би се унапредило коришћење простора осим мера за текуће одржавање. Планира се проширења објекта за испраћај формирањем простора за излагање упокојеног и тоалета.

Зона А.2 - проширење гробља, основна намена је простор за сахрањивање, који је организован кроз гробна поља, испресецана потребним приступним стазама.

Простор опредељен за сахрањивање мора бити уоквирен заштитним зеленилом. Неопходно је обезбедити чесму и простор за одлагање смећа.

Зона Б – саобраћајне површине: приступни пут и површине за паркирање.

6. Очекивани ефекти планирања

Реализацијом плана очекују се следећи ефекти планирања:

- заштита и рационално коришћење грађевинског земљишта,
- решавање недостатка простора за сахрањивање за насељено место Шавране,
- обезбеђивање планског основа за решавање имовинских односа и прибављање земљишта у складу са Законом и прописима;

Обрађивач,

Јавно предузеће за урбанизам и пројектовање Крушевац